Polish

Meningitis Research Foundation

Zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych i posocznica

Zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych i posocznica (sepsa) to bardzo poważne choroby. Na choroby te można zapaść w każdym wieku, jednak szczególnie zagrożone są niemowlęta, dzieci i młodzież.

Zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych i posocznica zdarzają się stosunkowo rzadko, jednak mogą doprowadzić do śmierci w ciągu kilku godzin. U większości osób, które przeżyły, choroba została rozpoznana odpowiednio wcześnie. U niektórych osób dochodzi jednak do trwałego okaleczenia, zaś u innych całkowity powrót do zdrowia jest długotrwały.

Bardzo ważnym sposobem ochrony rodziny są szczepienia. Niektórym typom zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych nie można zapobiec, więc niezwykle istotna jest wiedza o tych chorobach i ich objawach. Wszystkie osoby cierpiące na zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych lub posocznicę wymagają natychmiastowej pomocy lekarskiej.

Czym jest zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych?

Podczas zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych dochodzi do obrzęku tkanek otaczających mózg. Najpoważniejsze formy zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych są wywoływane przez bakterie.

Czym jest posocznica?

Posocznica (sepsa) to zakażenie krwi. Powodują ją te same bakterie, które wywołują zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych.

Możliwe jest jednoczesne zachorowanie na zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych i posocznicę.

Jak zabezpieczyć siebie i całą rodzinę?

- Najlepszym sposobem ochrony dzieci jest dopilnowanie wykonania szczepień przeciwko zapaleniu opon mózgowo-rdzeniowych i posocznicy. Program szczepień dla wszystkich niemowląt zabezpiecza przed kilkoma różnymi typami zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych i posocznicy – **Men C** (meningokokowe zapalenie opon typu C), **Hib** (Haemophilus influenzae) i zakażenie **pneumokokowe** oraz zapalenie opon spowodowane **świnką**.

- Osoby w każdym wieku cierpiące na choroby mogące zwiększyć ryzyko zachorowania na zakażenie **pneumokokowe** również mogą poddać się szczepieniu.

- Szczepionka TB (tzw. **BCG**) zapewnia dzieciom specjalną ochronę przed gruźliczym zapaleniem opon. W Irlandii szczepienie to otrzymują wszystkie noworodki, w Wielkiej Brytanii stosowane jest u niemowląt i nieszczepionych starszych dzieci oraz u dorosłych o podwyższonym ryzyku zachorowania na gruźlicę. Może to być uzależnione od obecnego lub wcześniejszego miejsca zamieszkania, miejsca pracy lub ze względu na pochodzenie rodziców lub dziadków z kraju o wysokim odsetku zachorowań na gruźlicę.

- Osoby odbywające podróże międzynarodowe mogą wymagać zastosowania specjalnej szczepionki czterowalentnej przeciwko zapaleniu opon. Chroni ona przed zapaleniem opon i posocznicą powodowanymi przez cztery różne szczepy bakterii: **meningokoki A, C, Y i W135**. Ważne zaświadczenie o szczepieniu czterowalentnym na meningokoki ACWY wykonanym w minionych 3 latach jest obecnie wymogiem wizowym dla pielgrzymów i pracowników tymczasowych przy wjeździe do Arabii Saudyjskiej. Szczepienie należy odbyć na co najmniej trzy tygodnie przed podróżą do Arabii Saudyjskiej i należy uzyskać zaświadczenie od lekarza lub z przychodni dla podróżnych. Osoby podróżujące z dziećmi poniżej 2 roku życia muszą dopilnować szczepień na ponad trzy miesiące przed podróżą, ponieważ małe dzieci muszą otrzymać dwa szczepienia z trzymiesięcznym odstępem.

- Osoby podróżujące do Afryki również mogą wymagać szczepienia czterowalentnego. Informacje o tym, w których krajach wymagane są te szczepienia, oraz odpowiednie szczepienia można uzyskać w przychodniach lekarskich oraz w przychodniach dla podróżnych.

Należy pamiętać, że istnieje kilka rodzajów zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych i posocznicy, którym nie można zapobiec. Większość przypadków zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych w Wielkiej Brytanii i Irlandii powodują **meningokoki B, a szczepionka chroniąca przed tą chorobą nie istnieje**. Ze względu na ochronę całej rodziny niezwykle ważna jest wiedza o objawach zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych i posocznicy.

Jakie są objawy zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych i posocznicy?

Poznaj objawy

Należy zachować na przyszłość jako przypomnienie

- Zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych i posocznica mogą być trudne do rozpoznania we wczesnym stadium. Objawy mogą się pojawić w różnej kolejności, ale początkowo zazwyczaj występuje gorączka, wymioty, bóle głowy i złe samopoczucie przypominające wiele innych lżejszych chorób. Objawy oznaczone „czerwoną flagą", stanowiące wczesne ostrzeżenie, często pojawiają się wcześniej niż typowe objawy zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych, takie jak sztywność i światłowstręt, a przed wystąpieniem bardziej poważnych objawów .
- Nie u wszystkich chorych występują wszystkie wymienione objawy.
- Posocznica może, lecz nie musi, wystąpić jednocześnie z zapaleniem opon mózgowo-rdzeniowych.

	Posocznica	Zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych
Gorączka i / lub wymioty	●	●
Silny ból głowy		●
Bóle kończyn/ stawów/ mięśni (czasami ból brzucha / biegunka)	⚑	
Zimne dłonie i stopy / dreszcze	⚑	
Bladość lub plamy na skórze	⚑	
Przyśpieszony oddech / brak tchu	●	
Wysypka (w różnych miejscach na ciele)	●	● Nie występuje we wszystkich przypadkach
Sztywność karku		● Rzadziej u małych dzieci
Światłowstręt		● Rzadziej u małych dzieci
Senność/ brak uwagi/ trudności z obudzeniem się	●	●
Dezorientacja / majaczenie	●	●
Napady (drgawki) – również możliwe		●

Czy u niemowląt można zauważyć szczególne objawy?

Tak. Inne objawy, które można zaobserwować u niemowląt to:

- Napięte lub pulsujące ciemiączko na główce niemowlęcia.
- Brak apetytu
- Rozdrażnienie przy podnoszeniu, rozpaczliwy płacz lub kwilenie
- Sztywność ciała i nerwowe ruchy lub bezwład i osłupienie

Niemowlęta mogą szybko zachorować, więc należy często sprawdzać ich stan.

Czy u wszystkich chorych na zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych i posocznicę występują wszystkie objawy?

Nie. Nie u wszystkich chorych występują wszystkie wymienione objawy i mogą się one pojawić w różnej kolejności. Jeżeli występuje wysypka, można wykonać „test szklankowy". Do skóry z wysypką należy przycisnąć szklankę. Jeżeli wysypka nie blednie i widać ją przez szkło, należy natychmiast wezwać lekarza.

Wysypkę może być trudno zauważyć na ciemnej skórze. Należy sprawdzić wysypkę na całym ciele, szczególnie w jaśniejszych miejscach np. we wnętrzu dłoni lub na podeszwach stóp. Należy również obejrzeć brzuch, wnętrze powiek i podniebienie.

Należy pamiętać, że osoby ciężko chore wymagają opieki medycznej nawet, gdy wysypka jest mało widoczna, blednie lub gdy wcale nie występuje.

Co zrobić, jeśli podejrzewane jest zachorowanie na zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych lub posocznicę?

Osoby chore na zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych lub posocznicę mogą ciężko zachorować w bardzo krótkim czasie. W razie zachorowania należy regularnie sprawdzać objawy. Jeżeli podejrzewane jest zachorowanie na zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych lub posocznicę należy bezzwłocznie wezwać pomoc medyczną.

Całodobowa bezpłatna infolinia Meningitis Research Foundation [Fundacji Badań Zapalenia Opon Mózgowo-Rdzeniowych]
Wielka Brytania - **080 8800 3344**
Irlandia - **1800 41 33 44**

Siedziba główna:	Biuro w Szkocji:	Biuro w Irlandii Północnej:	Biuro w Irlandii:
Midland Way Thornbury	28 Alva Street	71 Botanic Avenue	63 Lower Gardiner
Bristol	Edinburgh	Belfast	Street
BS35 2BS	EH2 4PY	BT7 1JL	Dublin 1
Tel.: 01454 281811	Tel.: 0131 510 2345	Tel.: 028 9032 1283	Tel.: 01 819 6931

Organizacja charytatywna zarejestrowana w Anglii i Walii Nr 1091105, w Szkocji Nr SC037586 i w Irlandii CHY 12030.
© Meningitis Research Foundation [Fundacja Badań Zapalenia Opon Mózgowo-Rdzeniowych]

Translated by
K International plc
The Multilingual Solutions Company